

Počátek promlčecí doby podle zákona č. 58/1969 Sb.

Pro počátek běhu promlčecí doby, za kterou odpovídá stát ve smyslu zákona č. [58/1969](#) Sb., není třeba, aby poškozený věděl, kdo za škodu odpovídá, resp. který orgán státu škodu způsobil.

Pro počátek běhu promlčecí doby, za kterou odpovídá stát ve smyslu zákona č. [58/1969](#) Sb., není třeba, aby poškozený věděl, kdo za škodu odpovídá, resp. který orgán státu škodu způsobil.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1100/2000, ze dne 16.5.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce PhDr. R. F., zastoupeného advokátem, proti žalované České republice - Ministerstvu vnitra ČR, se sídlem v Praze 7, Nad štolou 3, o náhradu škody, vedené u Okresního soudu ve Vyškově pod sp. zn. 4 C 183/94, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. listopadu 1999, č. j. 19 Co 285/98-351, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobou podanou dne 25. 7. 1985 se žalobce domáhal náhrady škody na zdraví, způsobené mu dne 27. 7. 1984 poručíkem SNB B. Š., který byl za fyzické napadení žalobce rozsudkem Vojenského obvodového soudu v Hradci Králové ze dne 9. 6. 1985, sp. zn. 1 T 218/84, uznán vinným trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele a odsouzen k podmíněně odloženému trestu odnětí svobody. Žaloba směřovala proti Krajské správě SNB v H., jako zaměstnavateli škůdce, a proti Čs. státu - vojenské správě, z titulu odškodnění pracovního úrazu, s požadavkem náhrady bolestného ve výši 225,- Kčs a ztráty na výdělku 6.658,- Kčs. Poté, co v průběhu řízení postupně rozšiřoval žalobu, požadoval žalobce celkově za odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění částku 279.166,05 Kčs a na náhradě za ztrátu na výdělku částku 263.575,20 Kčs za období od září 1984 do srpna 1997.

Okresní soud ve Vyškově rozsudkem ze dne 8. 9. 1987, č. j. 3 C 355/85-84, uložil žalované Krajské správě SNB v H. povinnost zaplatit žalobci částku 87.206,75 Kčs a od září 1987 do 31. 3. 1989 platit měsíčně částku 3.530,- Kčs, žalobu proti Čs. státu - vojenské správě zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky a vůči státu.

K odvolání žalované Krajské správy SNB v H. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 1. 1988, č. j. 15 Co 628/87-93, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném vyhovujícím výroku a ve výrocích o nákladech řízení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení; zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně vůči žalovanému Čs. státu - vojenské správě zůstal odvoláním nedotčen.

Okresní soud ve Vyškově rozsudkem ze dne 31. 3. 1989, č. j. 3 C 355/85-153, ve spojení s doplňujícím rozsudkem ze dne 25. 9. 1989, č. j. 3 C 355/85-171, uložil žalované Krajské správě SNB v H. povinnost zaplatit žalobci částku 151.879,50 Kčs a od dubna 1989 platit měsíčně částku 3.390,- Kčs, ohledně částky 4.387,50 Kčs žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky a vůči státu. Soud dovedl odpovědnost žalované za škodu na zdraví žalobce podle § 421 obč. zák.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolání, v němž namítla nedostatek své pasivní legitimity. V průběhu odvolacího řízení žalobce změnil označení žalované tak, že správně zní Čs. stát - ministerstvo vnitra a životního prostředí ČSR.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 27. 11. 1989, č. j. 19 Co 536/89-180, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném vyhovujícím výroku ohledně částky 65.395,05 Kčs potvrdil, ohledně částky 3.037,50 Kčs změnil tak, že žalobu zamítl, a ohledně částky 83.446,95 Kčs spolu s měsíční částkou 3.390,- Kčs rozsudek prvního stupně zrušil, stejně jako výrok o náhradě nákladů řízení, a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud rozhodoval proti Čs. státu - ministerstvu vnitra a životního prostředí ČSR s odůvodněním, že v odvolacím řízení nedošlo k záměně účastníků, ale pouze k upřesnění označení žalovaného, takže žalobci zůstávají zachovány všechny účinky spojené se zahájením řízení s původně označeným žalovaným. Odvolací soud dovedl odpovědnost žalovaného za nesprávný úřední postup podle zákona č. [58/1969](#) Sb., neboť žalobci byla způsobena škoda poručíkem Š. při výkonu služebních povinností.

Okresní soud ve Vyškově rozsudkem ze dne 3. 10. 1990, č. j. 3 C 355/85-223, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 10. 1990, č. j. 3 C 355/85-226, a ve spojení s doplňujícím rozsudkem ze dne 19. 3. 1991, č. j. 3 C 355/85-239, uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 136.612,- Kčs a od října 1990 platit měsíčně částku 2.489,- Kč, pokud žalobce dále požadoval zaplacení částky 138.815,20 Kčs a placení měsíční náhrady 2.203,20 Kčs, žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky a vůči státu.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 11. 2. 1991, č. j. 19 Co 585/90-235, rozsudek soudu prvního stupně v napadené vyhovující části změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 146.568,- Kčs a od 1. 2. 1991 platit měsíčně 2.489,- Kčs, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Usnesením ze dne 23. 5. 1991, č. j. 19 Co 235/91-243, potvrdil doplňující rozsudek soudu prvního stupně ze dne 19. 3. 1991, č. j. 3 C 355/85-239.

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 4. 1993, č. j. 1 Cz 21/92-246, vyslovil, že rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 27. 11. 1989, č. j. 19 Co 536/89-180, byl porušen zákon, tento rozsudek byl spolu s rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 3. 10. 1990, č. j. 3 C 355/85-223, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 10. 1990, č. j. 3 C 355/85-226, rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 11. 2. 1991, č. j. 19 Co 585/90-235, doplňujícím rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 19. 3. 1991, č. j. 3 C 355/85-239, a usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 23. 5. 1991, č. j. 19 Co 235/91-243, zrušen a věc byla vrácena Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení. Vrchní soud dospěl k závěru, že „upřesnil-li“ žalobce v odvolacím řízení označení žalované tak, že správně zní Čs. stát - Ministerstvo vnitra a životního prostředí ČSR, šlo ve skutečnosti o označení jiného účastníka, nikoliv o upřesnění označení původně žalované Krajské správy SNB v H. Odvolací soud za této situace pochybil tím, že v řízení pokračoval a ve věci rozhodl

proti jinému subjektu, než který byl účastníkem řízení; vrchní soud odvolacímu soudu navíc vytkl, že se nezabýval vznesenou námitkou promlčení, a vyložil, že pro posouzení promlčení ve vztahu k žalovanému, který vstoupil do řízení později (přistoupením či záměnou účastníků), je rozhodující doba uplatnění nároku proti tomuto účastníku, nikoliv podání žaloby proti původnímu účastníku.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 25. 4. 1994, č. j. 19 Co 313/93-265, rozsudek Okresního soudu ve Vyškově ze dne 31. 3. 1989, č. j. 3 C 355/85-153, v napadeném vyhovujícím výroku ohledně povinnosti zaplatit částku 151.879,50 Kč a od dubna 1989 měsíčně částku 3.390,- Kč, a ve výroku o nákladech řízení, zrušil, a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Okresní soud ve Vyškově rozsudkem ze dne 17. 12. 1997, č. j. 4 C 183/94-309, vyslovil, že je dána povinnost žalované České republiky - Ministerstva vnitra ČR zaplatit žalobci částku 279.166,05 Kč, částku 36.634,50 Kč na nákladech řízení a částku 1.890,- Kč státu na zálohovaných nákladech. Této žalované uložil, aby žalobci zaplatila 263.575,20 Kč, řízení proti žalované Policii ČR - Správě Východočeského kraje Hradec Králové zastavil a rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a vůči státu. Protože policie jako ozbrojený sbor podřízený ministerstvu vnitra nemá právní subjektivitu, za škody jí způsobené odpovídá stát, není ani Policie ČR - Správa Východočeského kraje Hradec Králové právní osobou ve smyslu ustanovení § 18 obč. zák.; nemá samostatnou právní subjektivitu a nemůže jako žalovaná v řízení vystupovat, tedy s odkazem na ustanovení § 103 o.s.ř. bylo řízení ve vztahu k tomuto subjektu zastaveno. Oproti tomu žalovaná Česká republika - Ministerstvo vnitra ČR je ze zákona právním nástupcem původního Ministerstva vnitra a životního prostředí ČR a je subjektem způsobilým být nositelem hmotných práv a povinností ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 o.s.ř. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že poručík SNB B. Š. při výkonu služebních povinností dne 27. 7. 1984 žalobci způsobil zhmoždění levého stehna asi 10 cm pod tříselným vazem spojené s krevním výronem do měkkých tkání a komplikované pozdější žilní trombózou. V příčinné souvislosti s tím žalobce trpí nedostatečnou činností žil a městnáním krve na periférii dolních končetin. Od 27. 8. 1984 do 9. 10. 1984 byl hospitalizován a dne 14. 11. 1985 mu byl přiznán invalidní důchod; dne 30. 4. 1986 žalobce ukončil služební poměr na Vysoké vojenské škole ve V. a od 1. 5. 1986 pobíral invalidní důchod do 1. 2. 1990, odkdy mu byl přiznán starobní důchod. Soud dospěl k závěru, že žalovaná Česká republika odpovídá žalobci podle § 421 odst. 1, 2 obč. zák. za škodu a je povinna nahradit mu bolestné, ztížení společenského uplatnění a ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti a při invaliditě, musel se však nejprve zabývat vznesenou námitkou promlčení, kterou uplatnil žalovaný stát při jednání dne 22. 11. 1989. Z toho, že při jednání dne 21. 6. 1995 žalobce změnil žalobu tak, že označil za žalované Policii ČR - Správu Východočeského kraje Hradec Králové a Českou republiku - Ministerstvo vnitra ČR, soud dovodil, že nárok žalobce proti druhé žalované promlčen není. Škoda na zdraví byla žalobci způsobena úmyslně a promlčuje se proto v subjektivní promlčecí době, pro kterou je rozhodující, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Posouzení, který subjekt za škodu odpovídá, bylo předmětem vlastního soudního řízení a proto okolnost, že žalobce původně označil jako žalovaného subjekt, který není způsobilý nést práva a povinnosti, nelze podle soudu vykládat v jeho neprospěch. Žalobce se jako poškozený o tom, kdo za škodu odpovídá, dověděl až z rozsudku vrchního soudu a k promlčení nároku tedy nemohlo dojít. Při určení výše odškodnění podle § 444 - § 447 odst. 2 obč. zák. soud vycházel ze znaleckých posudků, jimiž byl v řízení proveden důkaz, a ohledně nároku za ztrátu na výdělku za dobu od 1. 6. 1993 do 31. 8. 1997 vyšel ze zjištění, že žalobce s výjimkou krátkodobého zaměstnání v roce 1994 nevyvíjel pracovní činnost, avšak podle znaleckého posudku MUDr. J. S., znalce z oboru zdravotnictví, odvětví posudkové lékařství, by byl (byť s určitým omezením) schopen pracovat v původním zaměstnání, pokud by se v důsledku předmětného úrazu nestal plně invalidním; k jeho tíži přitom nelze přičítat „kádrové změny a personální posuny v armádě“. Bez ohledu na to, že od 1. 2. 1990 byl žalobci přiznán starobní důchod, uložil soud žalované povinnost k náhradě za ztrátu

na výdělků při invaliditě až do 31. 8. 1997, (tj. do konce školního roku, v němž žalobce dosáhl 65 let věku), dokdy by měl jinak možnost setrvat v původním pracovním poměru. Skutečnost, že nároky žalobce byly již částečně uspokojeny, zohlednil soud tím, že povinnost žalované k zaplacení částky 279.166,05 Kč a odpovídajících nákladů řízení pouze deklaroval.

K odvolání žalované Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 10. 11. 1999, č. j. 19 Co 285/98-351, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu na zaplacení částek 279.166,05 Kč a 263.575,20 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Podle odvolacího soudu ke skutku, jímž byla dne 27. 7. 1984 žalobci způsobena škoda a který byl v trestním řízení posouzen jako zneužití pravomoci veřejného činitele, došlo v rámci plnění úkolů státního orgánu a v jednání příslušníka tehdejšího SNB je třeba spatřovat nesprávný úřední postup. Odpovědnost za způsobenou škodu na zdraví i promlčení práva na náhradu škody se proto řídí ustanoveními § 18 odst. 1 a § 22 odst. 1 zákona č. [58/1969](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem (dále též jen „zákon“). Poškozený podle odvolacího soudu věděl, že škoda byla způsobena příslušníkem tehdejšího SNB, tedy veřejným činitelem a nelze přičítat v jeho prospěch tu skutečnost, že si logicky neodvodil, že za škodu odpovídá stát. Účinky přistoupení žalované České republiky - Ministerstva vnitra ČR do řízení přitom nastaly až 21. 6. 1995, kdy již nároky žalobce na odškodnění bolestného, ztížení společenského uplatnění a ztráty na výdělků po dobu pracovní neschopnosti byly jednak promlčeny, neboť tříletá promlčecí lhůta pro jejich uplatnění již uběhla, jednak byly k datu 21. 6. 1995 částečně uhrazeny, takže se jejich zaplacení žalobce nemohl nadále úspěšně domáhat. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vznikala žalobci vždy za každý jednotlivý měsíc a proto se také promlčuje za každý jednotlivý měsíc, kdy k ní došlo, zvlášť. Protože i pro tento nárok platí tříletá promlčecí lhůta podle § 22 odst. 1 cit. zák., s ohledem na námitku promlčení vznesenou žalovanou jsou tyto nároky žalobce promlčeny do 21. 6. 1992. Od tohoto data sice nárok na náhradu za ztrátu na výdělků promlčen není, avšak podle odvolacího soudu žalobce neunesl důkazní břemeno, neboť neprokázal, zda by ho původní zaměstnavatel mohl a hodlal zaměstnávat, a neprokázal tedy, že by i po vzniku nároku na starobní důchod (od 1. 2. 1990) mohl nadále pracovat na svém původním místě.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání. Namítá, že od roku 1984, kdy byl napaden por. Š., probíhala různá soudní řízení, v nichž ani soudy několika instancí nebyly schopny určit, kdo je orgánem odpovědným za protiprávní jednání příslušníka SNB; nelze tedy v žádném případě přičítat k tíži žalobce, že zprvu nevěděl, který z orgánů státu za škodu odpovídá, a že tedy „logicky neodvodil“ podřazení případu pod režim zákona č. [58/1969](#) Sb., jak mu odvolací soud vytýká. Dovolatel dále nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že mu od 1. 2. 1990, kdy odešel do starobního důchodu, nenáleží náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti z důvodu, že neprokázal, že by ho byl jeho zaměstnavatel zaměstnával až do 65 let věku. Ustanovení § 195 odst. 4 zákoníku práce i zákon č. [172/1990](#) Sb., o vysokých školách, předpokládají pracovní schopnost zaměstnance a tedy i vyplácení náhrady za ztrátu na výdělků do 65 let věku a není proto povinností zaměstnance dokazovat, že až do tohoto věku by také byl schopen pracovat. Jak správně dovodil soud prvního stupně, nelze k tíži žalobce přičítat reorganizaci ve vojenském školství, ani skutečnost, že žalobce musel v roce 1990 odejít do předčasného starobního důchodu a že jeho pracovní poměr neskončil až 31. 8. 1997, jak by tomu bylo při normálním běhu událostí. Dovolatel navrhuje, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Vzhledem k ustanovení části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm

podle dosavadních předpisů, (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001 - dále jen „o.s.ř.“). Po zjištění, že dovolání, které je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř., bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), a po přezkoumání věci podle § 242 o.s.ř. dospěl k závěru, že dovolání žalobce není opodstatněné.

Podle § 868 obč. zák. ve znění zák. č. [509/1991](#) Sb., pokud dále není uvedeno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní vztahy vzniklé před 1. lednem 1992; vznik těchto právních vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé před 1. lednem 1992 se však posuzují podle dosavadních předpisů.

Nárok žalobce na náhradu škody způsobené úrazem v roce 1984 je tedy třeba posuzovat podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. [40/1964](#) Sb., ve znění zákonů č. [58/1969](#) Sb., č. [146/1971](#) Sb., č. [131/1982](#) Sb. a č. [137/1982](#) Sb. (dále jen “OZ”).

Podle § 447 odst. 1 OZ náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení náhrada za ztrátu na výdělků spolu s výdělkem poškozeného a s případným invalidním důchodem nebo částečným invalidním důchodem nesmí přesahovat částku stanovenou předpisy pracovního práva pro náhradu škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně; z důvodů zvláštního zřetele hodných může soud určit vyšší částku náhrady též tehdy, byla-li škoda způsobena hrubou nedbalostí.

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) je jedním z nároků na náhradu škody z odpovědnosti za škodu na zdraví. Ke ztrátě na výdělků dochází proto, že pracovní schopnost poškozeného byla následkem újmy na zdraví snížena (omezena) nebo zanikla, a účelem náhrady za ztrátu na tomto výdělků je poskytnout přiměřené odškodnění tomu, kdo není schopen pro své zdravotní postižení, způsobené újmou na zdraví, dosahovat takového výdělků, jaký měl před poškozením. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělků je tedy majetkovou újmou, která se stanoví ve výši rozdílu mezi výdělkem poškozeného před vznikem škody a výdělkem po poškození, k němuž je třeba připočítat případný invalidní nebo částečný invalidní důchod poskytovaný z téhož důvodu; tímto způsobem je vyjádřeno snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného a jeho neschopnost dosahovat pro následky újmy na zdraví stejného výdělků jako předtím.

Občanský zákoník neurčuje dobu, po kterou se poskytuje náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, neboť nelimituje existenci nároku věkem poškozeného (na rozdíl od ustanovení § 195 odst. 4 zákoníku práce v nyní platném znění, podle něž odškodnění přísluší zaměstnanci nejdéle do konce kalendářního měsíce, ve kterém dovrší 65 let věku) ani jinými okolnostmi. Omezení vyplývající z ustanovení § 447 odst. 2 OZ (limit daný částkou stanovenou předpisy pracovního práva u škody, která nebyla způsobena úmyslně či hrubou nedbalostí) se vztahuje pouze na výši odškodnění, nikoliv na délku období, po kterou se poskytuje; vzhledem ke změně ustanovení § 195 zákoníku práce účinné od 1. 6. 1994 i toto omezení pozbylo významu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. února 2002, sp. zn. 25 Cdo 1161/2000, publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, Sv. 14, pod C 1019). Je-li účelem institutu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) reparovat

újmou odvíjející se od ztráty pracovní způsobilosti poškozeného, náleží odškodnění po dobu, po kterou ztráta pracovní způsobilosti brání poškozenému, aby si příjmy k úhradě svých potřeb opatroval vlastní prací. Nelze přehlédnout, že v logické návaznosti na to zakládá ustanovení § 447a OZ též nárok na náhradu za ztrátu na důchodu (částka rovnající se rozdílu mezi výší důchodu, na který poškozenému vznikl nárok, a výší důchodu, na který by mu vznikl nárok, jestliže by do průměrného měsíčního výdělku, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti, kterou občan pobíral v období rozhodném pro vyměření důchodu); tento nárok předpokládá v první řadě přechod poškozeného do starobního důchodu.

Splnění předpokladů pro vznik nároku na starobní důchod (mimořádný starobní důchod) však samo o sobě neznamená zánik nároku na náhradu za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity); i po splnění těchto předpokladů totiž poškozený nemá právní povinnost požádat o přiznání starobního důchodu (mimořádného starobního důchodu), nýbrž záleží na jeho rozhodnutí, zda o takovou dávku skutečně požádá [podle § 94 odst. 1 zákona č. [100/1988](#) Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. [110/1990](#) Sb., č. [180/1990](#) Sb. a č. [231/1990](#) Sb., tj. ve znění účinném v době, kdy se žalobce stal poživitelem starobního důchodu, nárok na dávku důchodového zabezpečení a sociální péče (dále jen "dávka") vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem, popřípadě prováděcími předpisy. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení nárok na výplatu dávky vzniká splněním podmínek stanovených pro vznik nároku na dávku a na její výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení dávky, pokud není stanoveno, že takové žádosti není třeba.].

Jestliže se poškozený rozhodne využít možnosti odejít do důchodu a na základě jeho žádosti je mu starobní důchod (případně mimořádný starobní důchod) přiznán, pak z toho také vyplývá, že dalším zdrojem jeho příjmů již nebude výdělek, případně částky či dávky, které jej nahrazují, ale přiznaný důchod; důvody, pro které se poškozený rozhodl, že požádá o starobní důchod (mimořádný starobní důchod), jsou přitom nerozhodné. Není-li zdrojem příjmů pracovníka výdělek či dávky jej nahrazující, ale přiznaný důchod, pak zde také není důvod k poskytování náhrady za ztrátu na výděleku; důvod k poskytování náhrady za ztrátu na výděleku (snížení nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného a jeho neschopnost dosahovat pro následky újmy na zdraví stejného výdělku jako před poškozením) přiznáním starobního důchodu poškozenému odpadl (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 9. 1995, sp. zn. 6 Cdo 127/94, publikovaný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1996); poživitel starobního důchodu tedy nárok na náhradu za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) podle § 447 OZ nemá a od okamžiku vzniku nároku na výplatu starobního důchodu je v občanskoprávních vztazích oprávněn požadovat pouze případnou náhradu za ztrátu na důchodu.

V posuzovaném případě bylo zjištěno (skutkový stav v tomto směru není dovolatelem zpochybňován a nepodléhá proto dovolacímu přezkumu), že žalobce utrpěl zranění dne 27. 7. 1984, od 27. 8. 1984 do 9. 10. 1984 byl hospitalizován a dne 14. 11. 1985 mu byl přiznán invalidní důchod; dne 30. 4. 1986 ukončil služební poměr na Vysoké vojenské škole ve V. a od 1. 5. 1986 pobíral invalidní důchod do 1. 2. 1990, odkdy mu byl přiznán starobní důchod.

Z toho vyplývá, že zatímco do 31. 1. 1990 byl zdrojem příjmů žalobce invalidní důchod, případně s výdělekm, pokud jej dosahoval, spolu s odpovídajícími částkami náhrady za ztrátu na výděleku, o něž účastníci vedou spor, od 1. 2. 1990 se namísto toho stal zdrojem příjmů žalobce starobní důchod; od tohoto data tedy odpadl důvod pro přiznání nároku na náhradu za ztrátu na výděleku po skončení

pracovní neschopnosti (při invaliditě). Stalo se tak bez ohledu na důvody, pro které se žalobce rozhodl nahradit dosavadní zdroj příjmů starobním důchodem, a je zároveň nevýznamné, zda žalobce prokázal, že by ho původní zaměstnavatel po uvedeném datu byl schopen a ochoten nadále zaměstnávat, či nikoliv. Zjišťování, nakolik se žalobcův pracovní potenciál snížil v důsledku zhoršení zdravotního stavu nevyvolaného předmětným úrazem a zda a v jakém rozsahu by byl žalobce schopen zastávat dosavadní zaměstnání, by mělo význam pouze v případě, že by žalobce o výplatu starobního důchodu nepožádal a žalovaná se bránila trvání nároku právě s poukazem na snížení jeho pracovního potenciálu nevyvolané následky úrazu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 1978, sp. zn. 5 Cz 54/78, publikovaný pod č. 29 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1980). O takový případ se však nejedná, neboť žalobce o výplatu starobního důchodu požádal a od 1. 2. 1990 jej skutečně pobíral namísto dosavadního důchodu invalidního. Za tohoto stavu věci je správný závěr odvolacího soudu, že od uvedeného data v souvislosti s odchodem do starobního důchodu žalobci nárok na náhradu za ztrátu na výdělků nepřísluší.

Odvolací soud rovněž správně dovodil, že zákon č. [58/1969](#) Sb., který obsahuje zvláštní úpravu odpovědnosti za škodu způsobenou orgánem státu, upravuje i promlčení (§ 22 a 23 zákona) ohledně počátku a délky lhůt. Dovolatel nenapadá právní závěr odvolacího soudu o tom, že škoda byla způsobena nesprávným úředním postupem (§ 18 zákona) a že na promlčení nároku na náhradu škody způsobené úmyslně dopadá ustanovení § 22 odst. 1 věty první zákona, podle něž právo na náhradu škody podle tohoto zákona se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě. Jde o promlčecí dobu subjektivní, jejíž počátek se odvozuje od okamžiku, kdy se poškozený o škodě dozvěděl (nestačí, že se o ní dozvědět mohl). Škoda spočívající ve ztrátě na výdělků při invaliditě vzniká vždy v okamžiku, kdy poškozený namísto příjmu ze zaměstnání obdrží pouze invalidní důchod; od tohoto okamžiku se také poškozený dozvídá, že mu škoda vznikla, a počíná běh promlčecí doby samostatně pro každou měsíční částku. Vzhledem k tomu, že šlo o škodu, za níž podle citovaného zákona odpovídá stát, nevyžaduje zákon pro počátek běhu této promlčecí doby na rozdíl od ustanovení § 106 odst. 1 obč. zák. též vědomost poškozeného, kdo za škodu odpovídá, resp. který orgán státu škodu způsobil. Pro posouzení důvodnosti námítky promlčení je proto rozhodující, zda žalobce svůj nárok proti státu ve stanovené lhůtě uplatnil. K uplatnění práva přitom může dojít nejenom podáním samostatné žaloby, nýbrž i například vzájemnou žalobou, námítkou započtení, a vůči jinému než dosud v řízení vystupujícímu subjektu rovněž návrhem na přistoupení účastníka či návrhem na záměnu účastníků v rámci dosavadního řízení, to však ve vztahu k dotčenému subjektu s účinkem stavení promlčecí doby teprve od okamžiku, kdy je takový návrh učiněn.

Žalobce v posuzované věci podal žalobu na náhradu škody dne 25. 7. 1985 původně vůči Krajské správě SNB v H., proti které bylo řízení zastaveno výrokem rozsudku Okresního soudu ve Vyškově ze dne 17. 12. 1997, č. j. 4 C 183/94-309 (žalovaná byla v této době označena již jako Policie ČR - Správa Východočeského kraje Hradec Králové), a vůči Čs. státu - vojenské správě, vůči níž byla žaloba zamítnuta již pravomocným rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 8. 9. 1987, č. j. 3 C 355/85-84. Návrh na přistoupení České republiky - Ministerstva vnitra ČR do řízení na straně žalované podal žalobce dne 21. 6. 1995 a poté, co soud návrhu vyhověl, stal se stát k uvedenému datu účastníkem řízení. Žalobce sice již dne 22. 11. 1989 „upřesnil označení“ žalovaného na název Česká republika - Ministerstvo vnitra a životního prostředí ČR, avšak jak vyplývá i z jeho podání ze dne 21. 6. 1995, mínil tímto procesním úkonem pouze upřesnění, že krajská správa SNB je nižší organizační složkou ministerstva vnitra. Nárok na náhradu škody vůči státu, který je nepochybně samostatným subjektem občanskoprávních vztahů (§ 21 obč. zák.), odlišným od státních orgánů a organizací, tedy žalobce uplatnil teprve dnem 21. 6. 1995 a je proto správný závěr odvolacího soudu o promlčení té části nároku na náhradu škody, která vznikla dříve než tři roky před tímto datem.

Je tedy zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu [§ 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř.] správný. Protože řízení jinými vadami ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 či § 241 odst. 3 písm. b) o.s.ř. netrpí (dovolatel v tomto směru ani nic takového netvrdí), dovolací soud dovolání žalobce zamítl (§ 243b odst. 1 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotní služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)
- [Územní plán](#)
- [Základní vzdělávání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)